

برکسی پوشیده نیست که دانشگاه و دانشگاهیان از مؤثرترین نهادهای مرجع اجتماعی و سیاسی بوده و تأثیرات بسزایی در مناسبات کلان کشور داشته‌اند. با عنایت به این مهم، دیدارهای رو در روی دانشجویان با رهبری انقلاب به دلیل دارا بودن عنصر آزادی بیان و اندیشه، دارای توان نمایش فضای پرطراوت سیاسی و فرهنگی در دانشگاه‌هاست؛ نشاط سیاسی و فرهنگی دانشگاه‌ها و حضور جدی، آگاهانه و منتقدانه دانشجویان و دانشگاهیان،بی‌تردید ثمرای مبارک و نیکو از تبلور گفتمان انقلاب اسلامی در دانشگاه‌هاست و بر کسی پوشیده نیست که این نقش‌آفرینی، به برکت انقلاب اسلامی و گفتمان و نگاه حضرت امام خمینی(ره) در دانشگاه‌ها شکل گرفت و اکنون با حمایت‌ها و تأییدات ویژه رهبری فرزانه انقلاب در استمرار است. اگرچه مایه تعجب است که برخی به دنبال مصادره این تحرک و پویایی به نفع جریان‌های سیاسی و حزبی هستند!

نگاه آرمانی و عمیق دانشجویان و دانشگاهیان به مسائل مهم کشور، قطعاً سرمایه‌ای گرانبها و فرصتی مغتنم برای پیشرفت و ترقی کشور است و باید با فراهم آوردن همه امکانات و زمینه‌ها جهت پهرمندی جامعه از نگاه مستقل، آرمانخواه و عدالتخواه دانشجویان، راه را برای کارآمدی هر چه بیشتر نظام هموار ساخت. لذا برگزاری جلسات مستمر رهبری با دانشجویان در نوع تعامل با دانشجویان و دانشگاهیان، راهکاری موثق برای نیل به این هدف است و می‌تواند سرمشقی مناسب برای همه مسؤولان و کارگزاران نظام باشد.

اما دیدار دانشجویان با رهبری انقلاب در رمضان ۹۴ دارای پیام‌های مهمی بود که مایلم به برخی از آنها در این مقال بپردازم:

۱- اولین و شاید اصلی‌ترین پیام دیدار اخیر دانشجویان با رهبری را باید در خوشبینی همراه با واقع‌بینی رهبری به نسل جوان و دانشجویی کشور – برخلاف برخی تحلیل‌گران خارجی و داخلی- یافت که ایشان به صراحت نسبت به آن تأکید دارند که به کوری چشم کسانی که می‌خواستند آرمان‌های انقلاب اسلامی در کشور ناپود شود این آرمان‌ها همچنان در حال اوج گرفتن است.

به اعتقاد نگارنده چنین نگاه و اعتمادی از سوی رهبری بر بار مسؤلیت دانشجویان انقلابی می‌آفرید بدون هر گونه تعارفات معمول به برادران و خواهران دانشجوی عرض می‌کنم که بنده به نوبه خود احساس می‌کنم نیازمند بازبینی جدی در برنامه‌های روزانه، کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت هستم و به این عزیزان نیز پیشنهاد می‌کنم برای پاسخ به چنین اعتمادی از سوی مقام ولایت فکری اساسی کنند.
۲- یکی دیگر از دریافت‌های نگارنده از پیام‌های دیدار دانشجویان این است که فردی در جایگاه رهبری عزیز با نقل خاطراتی از جلسات خود با دانشجویان در سال‌های پیش از انقلاب پیرامون مساله شعار و نقدی که یک دانشجو در آن زمان به نظر و دیدگاه ایشان مطرح کرد و باعث شد که ایشان نظر آن دانشجو را بر نظر خود ترجیح دهند حاکی از ۳ پیام مهم هم برای دانشجویان، هم برای اساتید و هم مسؤولان است.

یک آنکه به دانشجویان این مهم را یادآور می‌شود که قرار نیست با مساله علم و نظر خصوصاً آنچه امروز به عنوان انسانی در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود، همچون علوم وچینی برخورد کرد و بی‌چون و چرا پذیرفت. شاید حرفی که بیان می‌شود خیلی هم صحیح نباشد. دوم، به استاد دانشگاه پیام می‌دهد که فضا را برای بحث، اظهار نظر و حتی رد دیدگاه‌ها و آنچه بیان می‌کنند در فضای آموزشی کشور فراهم کنند و دانشجو و محیط علمی کلاس را به این است و غیر این نیست تبدیل نکنند، سوم، برای مسؤولان پیامی مهم و قابل تأمل داشت که شخصی در جایگاه رهبری انقلاب در یک جلسه یک بار در نقل خاطره از کلاس‌های تفسیر خود در پیش از انقلاب و یک بار هم در تأیید سخنان یک دانشجو در نقد به برنامه ششم توسعه اذعان

تحلیلی بر مهم‌ترین محورهای سخنان رهبر انقلاب در دیدار رضائی دانشجویان

پیام‌های دیدار ماه

- علی خضریان

به اشتباه خود و مسؤولان برنامه‌ریز نظام می‌کنند – که البته مسبوق به سابقه نیز بوده است- فلذا به طریق اولی دیگر مسؤولان کشور در هر جایگاه و رده‌ای که هستند از ابراز به اشتباهات و اصلاح مسیر خود پس از شنیدن حرف صحیح نباید هراس داشته باشند.

۲- از دیگر مسائلی که رهبری در پاسخ به سوال‌های مطرح شده دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی فرمودند و البته با بیان اینکه این مساله از جاهای دیگر

و پیش از جلسه نیز به ایشان گزارش شده بود؛ بحث سختگیری‌های بی‌مورد و ناپجا و بعضاً با هدف فشار بر دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی انقلابی بود که وقتی این سخنان را در کنار برخی اظهارات ایشان از قبیل ظلم به دانشجویان بورسیه در دیدار با اساتید دانشگاه‌ها و همچنین از یک سو ابراز نگرانی ایشان از برگزاری کنسرت‌های موسیقی و اردوهای مختلفی که متأسفانه مجدداً دکانش باز شده است و از سویی دیگر تأکید ایشان بر عدم به‌کارگیری و استفاده از کسانی که در سال ۸۸ با جمهوریّت و اسامیت نظام مخالفت کردند در همین جلسه، می‌گذاریم. یک پیام مهم قابل فهم و دریافت است و آن اینکه رهبری با اطلاع از حضور و نفوذ چنین افرادی در وزارتین بهداشت و علوم- همان افرادی که کلید کار دستشان است- برای چندمین بار به وزرای علوم و بهداشت در باره تغییر و تعویض چنین عناصری تذکری جدی و علنی داده است که امید آن می‌رود این سخن و پیام رهبری را دریافت کرده باشند.

۴- در این جلسه رهبری نکته ظریفی را در رد دیدگاهی که اخیراً بدون پشتوانه عقلانی و منطقی پیرامون مساله به بهشت رهنمون کردن مردم سخنانی را بیان کرده بود گفتند که آنها را به سمت بهشت باید برد، نه به سمت دوزخ که به بیان رهبری حاکی از تلاش جریانی قدیمی است که در گذشته نیز بر امور دانشگاه‌ها مسلط شده بود و هدفش عدم پرورش نیروهای متعهد و متخصصی همچون شهیدان شهرباری و چمران از دل دانشگاه است.

۵- تأکید مجدد رهبری بر راهاندازی کرسی‌های آزاداندیشی و از یک‌سو مطالبه این مهم که جوانان دانشجوی انقلابی مسلمان ولایی باید قدرت منطق و قوت استدلال پیدا کند و از سویی دیگر رد مدل

دانشگاه برای ایجاد جاذبه دست خالی نیز نیستند و ابزارهای مهمی در دست دارند از قبیل حرف نویی که از دل مطالعه بیرون آمده باشد و بتوان ریشه‌های آن حرف نو را در اندیشه دینی و انقلابی جست‌وجو کرد. واقعیت آن است که اهمیت محصولات اندیشه‌ای در جامعه ما به دلیل مساله علوم انسانی در ایران است، چرا که ما در دانشگاه‌ها وارث علوم انسانی غربی و سکولار هستیم و باید بپذیریم این اندیشه‌ها – که در قالب متون، نظریه‌ها و تئوری‌ها خودنمایی می‌کنند- دارای پیش‌فرض‌هایی ارزشی هستند که در درونشان بروز و ظهور دارد. با این وصف، در شرایطی که متسون و حاملان متکی به این اندیشه‌ها غالباً غربی هستند، به طور طبیعی، در نهایت نسبت به ارزش‌های خودی واکرایی و نسبت به ارزش‌های رقیب همگرایی ایجاد می‌کنند و وظیفه اصلی تشکل‌های دانشجویی و البته فراتر از آن دستگاه‌های مسؤؤل در کشور اعم از وزارت علوم و شنورای اسلامی‌سازی دانشگاه‌ها این است که به دنبال شکستن این تابو و طرح حرف نو باشند. یکی دیگر از ابزارهایی را که به نظر مورد غفلت جریان همسو با انقلاب اسلامی در محیط دانشگاه قرار گرفته به جرأت می‌توان هنر دانست که در عرصه‌های گوناگونی از قبیل تئاتر، کاریکاتور، شعر، سسرود، طنز و… قابل ارائه و بیان حرف‌های دینی و انتقال پیام‌های گفتمان انقلاب اسلامی است.

ویژگی مهم هنر، جذابیت آن است. هنر با ایجاد یک جذابیت محسوس که فضای مخاطب را با خودش همراه می‌کند، در مناسبت‌های ارزشی او تغییر و تحول ایجاد می‌کند، یکی دیگر از ویژگی‌های هنر این است که قدرت پوشش‌دهندگی گسترده‌ای دارد یا به کلامی دیگر، فراگیر است. نکته دیگر آنکه هم توده‌ها و هم نخبگان زیر بار تأثیرگذاری هنر هستند. همچنین نباید فراموش کرد که ویژگی اصلی هنر هویت مضاعف رسانه‌ای آن است، چرا که بدون مخاطب قابل تعریف نیست و علاوه بر ماهیت اصلی آن، نوعی رسانه نیز به شمار می‌آید.

۱۱- تأکید مجدد به بهره‌گیری جوان دانشجو از اساتید متعهد و انقلابی در محیط دانشگاه که چند سالی است به عنوان فرماندهان جنگ نرم از سوی رهبری یاد شده‌اند و بر جمهوریّت و اسامیت نظام ایستادگی کردند؛ خود حاکی از عدم آرایش صحیح جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی در محیط دانشگاهی است که البته گاهآ چنین کاستی را صرفاً نمی‌توان به پای افسران آن گذاشت.

۱۲- پیچیده‌تر شدن رفتار و عملکرد جریان‌هایی که با گفتمان لیبرالستی نشأت گرفته از زیربنای فکری اومانیستی در حالی تلاش دارد به دانشجویان اینگونه القا کند که با همه باید با محبت و رحمانیت رفتار کرد که رهبری اینگونه ادعاها را با راجع به آیات ۱۸ سوره سجده که می‌فرماید: «یا کسی که مؤمن است، چون کسی است که نافرمان است؟ یکسان نیستند.» و ۱۳ سوره توبه که بیان می‌دارد: «چرا با گروهی که سونگندهای خود را شکستند و بر آن شدند که فرستاده [خدا] را بیرون کنند و آنان بودند که نخستین بار [جنگ را] با شما آغاز کردند نمی‌چنگید، آیا از آنان می‌ترسید بااینکه اگر مؤمنند خدا سزوارتر است که از او بترسید؟» رد کردند و این پیام را به دانشجوی مسلمان انقلابی رساندند که حال با دشمنان ملت ایران که با پیشرفت کشور در حال مقابله هستند نباید با محبت و رحمانیت برخورد کرد و این نسخه‌ای باطل است.

۱۰- یکی از جالب‌ترین و غیرقابل پیش‌بینی‌ترین بخش‌های سخنان رهبری که پیام‌های متفاوتی هم برای تشکل‌های دانشجویی و هم مسؤولان فرهنگی امر چه در وزارت ارشاد برای مدیریّت فرهنگی کشور و چه در وزارت ارشاد برای مدیریّت فرهنگی کشور داشت، ورود ایشان به جزئیات جذب دانشجو در تشکل‌های دانشجویی و روش‌های ایجاد جذابیت دینی بود که رهبری را در مقام یک استاد متبحر کارگاه تشکیلات به نمایش گذاشت. ایشان این مساله ضروری و مهم را یادآور شدند که از هر ابزاری نمی‌توان برای جذب بهره برد و البته تشکل‌ها و مسؤولان فرهنگی درون دانشگاهی و خارج از دانشگاهی به نردبان قدرت هستند.

برانگیخت و شاه را به طور قطع از انبوه مردم دیندار کشور جدا ساخت… تضاد میان آراستگی خیره‌کننده پرسپولیس و فقر دهکده‌های همجوار چندان زنده بود که هیچ‌کس نمی‌توانست آن را ندیده گیرد». محمدرضا در عین حال که به صورت خفیف در موارد مقتضی، تظاهر به اسلام می‌کرد، با احیاناً مذاهب منسوخه و باطله در قالب «برگزاری جشن‌های مذهبی اقوام پیش از اسلام» در کاخ سلطنتی و واگذاری مدیریت جشن به همسر خود و پذیرایی از مدعوین، با شراب‌های سفارشی وارداتی از فرانسه، آن هم در ماه رمضان، دشمنی خود را با اسلام نشان می‌داد. او تاریخ مبدأ هجرت نبوی(ص) را که نشانه دلبستگی ملت به اسلام است، از رسمیت سرفه‌ای جای آن تاریخ شاهنشاهی قبل از اسلام را رسمیت بخشیده و بدین ترتیب، کاری‌ترین ضربه را بر باقیمانده اسلام وارد کرد. طرح مستمر نام پادشاهان قبل از اسلام و برگزاری جشن‌های ۲۵۰۰ ساله در کنار قبر «کورش» هدفی جز اسلام‌زدایی از جامعه ایرانی را تعقیب نمی‌کرد و تقویت بهائیان و نصب فلان یهودی صهیونیست در رأس رادیو- تلویزیون و تقویت اقتصادی انسان، انگیزه‌ای جز همان هدف شوم نداشت.

منبع: کتاب دین‌ستیزی رژیم پهلوی مرکز بررسی اسناد تاریخی

پناهندگی محمدعلی شاه قاجار به سفارت روسیه (۱۲۸۸ش)
وقتی که آزادیخواهان تهران را فتح کردند، محمدعلی شاه خود را در برابر آنان ناتوان یافت و برای در امان ماندن از دست مشروطه‌طلبان، به سفارت روسیه پناه برد. در ساعت ۴ بعدازظهر همان روزی که تهران فتح شد، جلسه مهمی با حضور بانصد تن از نمایندگان مجلس و بزرگان پایتخت و آزادیخواهان معروف در بهارستان منعقد شد. این مجلس تاریخی محمدعلی شاه را از سلطنت مستعفی شناخت و پسر او سلطان احمد میرزا، ولیعهد او را به سمت شاهنشاهی ایران اعلام کرد. بدین ترتیب دوره استبداد صغیر که یک سال و ۲۲ روز به طول انجامیده بود به پایان رسید. محمدعلی شاه مدت ۵۷ روز در سفارت روسیه پناهنده بود و سرانجام او را به خوری از ایران راندند، از آن پس در بندر آدسا در کنار دریای سیاه در کشور روسیه مسکن گزید.

■ ■ ■

وقوع غزه حنین به فرماندهی پیامبر بزرگ اسلام(ص)(۸ق)

پس از فتح مکه به دست مسلمانان، گروهی از قبایل اطراف مکه به منظور مقابله با لشکر اسلام متحد شدند. خبر اجتماع این قبایل به رسول خدا(ص) رسید و آن بزرگوار برای درهم شکستن مقاومت مشرکان، سپاهی تجهیز و به سوی حنین حرکت کردند. در این نبرد ابتدا مسلمین شکست خورده و روی به هزیمت نهادند اما با تدبیر و تلاش رسول اکرم(ص) و یاران وفادارش همچون علی(ع)، بار دیگر فراریان بازگشتند و طی نبردی سهمگین، دشمنان را شکست دادند. بعد از شکست دشمن، غنایم بسیار زیادی نصیب سپاه اسلام شد. پس از این پیروزی، سپاه اسلام برای تعقیب دشمنان به سوی طائف حرکت کرد.

■ ■ ■

تولد دانشمند کم‌نظیر و عالم بزرگوار شیعه علامه حلی (۶۴۸ق)

ابومنصور حسن بن سدیدالدین یوسف بن زین‌الدین علی بن مطهر حلّی، ملقب به آیتالله، جمال‌الدین و فاضل و معروف به علامه و نیز علامه الدهر، در شب ۲۹ رمضان سال ۶۴۸ ق از خاندانی پاک‌بشر در شهر حله در عراق به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات، به محضر عالمان بزرگوارى همچون محقق حلّی، خواجه نصیرالدین طوسی، کاتبی قزوینی و سید بن طاووس و… راه یافت و به مدارج عالی علمی رسید، وی پس از درگذشت محقق حلّی در حالی مرجعیت مسلمانان را برعهده گرفت که تنها ۲۸ سال از عمر شریف او می‌گذشت و این امر حاکی از نبوغ و شخصیت والای اوست که در این سنین، تمام دانش‌ها، فضایل اخلاقی و کرامت‌های معنوی را کسب کرده و به مقام شامخ مرجعیت نایل شده بود. مورخان، عصر علامه حلّی را دوره توسعه فقه شیعه و پیشرفت دانش در سراسر جهان اسلام دانسته‌اند زیرا وی ال‌جایتو فرمانروای مغولی را به پذیرش مذهب تشیع تشویق کرد که این امر در رواج مذهب تشیع بسیار موثر بود. علامه حلّی برای نشر علوم اسلامی، تلاش خستگی‌ناپذیری انجام داد. او نخستین فقهپن بود که ریاضیات را وارد فقه کرد و فقه استدلالی را تکامل بخشید. کشف‌المقال فی احوال الرّجال، تبحرُالمُتعلّمین، تذکرُةالفقهاء، الأضرار ودها کتاب ارزشمند دیگر و آثار وی است. علامه حلّی در ۲۱ محرم سال ۷۲۶ ق در ۷۸ سالگی بدرود حیات گفت و در نجف اشرف مدفون شد.

■ ■ ■

انفجار آزمایشی اولین بمب هسته‌ای جهان در صحرا آلاماکوردو آمریکا (۱۹۴۵م)

در حالی که دو ماه و نیم از پایان جنگ دوم جهانی در اروپا می‌گذشت، نبردهای سختی بین نیروهای آمریکا و ژاپن در آسیای جنوب شرقی در جریان بود. آمریکایی‌ها پس از تصرف جزیره اوکیناوا، در تدارک حمله به خاک اصلی ژاپن بودند ولی با مشاهده مقاومت شدید ژاپنی‌ها برای حفظ این جزیره، پیش‌بینی می‌کردند جنگ برای تصرف خاک اصلی ژاپن، تلفات و خسارات بسیار سنگینی به بار خواهد آورد. در همین اوضاع و احوال بود که اولین بمب هسته‌ای آمریکا در ۱۶ جولای ۱۹۴۵م در صحرا آلاماکوردو در ایالت نیومکزیکوی آمریکا با موفقیت مورد آزمایش قرار گرفت و از این زمان بود که سران آمریکا به فکر استفاده از این سلاح در جنگ با ژاپن افتادند.